

Številka: 004-8/2022-2550-405

Ljubljana, 30. 10. 2023

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o delu delegacije Republike Slovenije na 67. zasedanju generalne konference Mednarodne agencije za jedrsko energijo na Dunaju – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo; 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji, dne ... sprejela naslednji:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delu delegacije Republike Slovenije na 67. zasedanju generalne konference Mednarodne agencije za jedrsko energijo, ki je potekalo od 25. do 29. septembra 2023 na Dunaju.

Barbara Kolenko Helbl
Generalna sekretarka Vlade RS

Prejmejo:

- Ministrstvo za naravne vire in prostor, Uprava za jedrsko varnost
- Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: /

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Igor Sirc, direktor Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost
- Jure Škodlar, podsekretar na Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora: /

5. Kratek povzetek gradiva:

Na Dunaju je od 25. do 29. septembra potekalo 67. zasedanje generalne konference Mednarodne agencije za jedrsko energijo (v nadaljnjem besedilu: MAAE). Delo je potekalo na plenarnem zasedanju in sestankih t. i. Odbora vseh, vzporedno z zasedanjem pa so se kot vsako leto zvrstili še številni strokovni stranski dogodki.

Na splošni razpravi je Slovenija v izjavi potrdila zavezanost države multilateralizmu, obsodila rusko agresijo nad Ukrajino predvsem v luči nevarnosti zagotavljanja in vzdrževanja jedrske varnosti ter varovanja civilnih jedrskih objektov; in pozvala Iran k spoštovanju obveznosti in sodelovanju z MAAE. Za razliko od preteklih let, ko je bila zaradi nesreče v Fukušimi uporaba jedrske energije v zatonu, je bilo tokrat večje število držav, ki so poudarile pomen uporabe jedrske energije v kontekstu zagotavljanja energetske preskrbe in zmanjšanja uporabe fosilnih goriv ter ogljičnega odtisa. Nekaj držav je konkretno napovedalo izgradnjo novih jedrskih elektrarn.

Na generalni konferenci so bile potrjene resolucije, ki so pomembne za delo same agencije. Med sprejetimi resolucijami velja omeniti resolucijo o statusu Palestine v MAAE, resolucijo o jedrski

varnosti, varovanju in nadzornih mehanizmih v Ukrajini, ki je bila izglasovana prvič po začetku agresije, resolucijo glede Demokratične ljudske republike Koreje (DLRK), ter več tehničnih resolucij (resolucije s področja jedrske in sevalne varnosti, jedrskega varovanja, varovanja jedrskih snovi, tehničnega sodelovanja, okrepitve dejavnosti MAAE v jedrski znanosti, tehnologiji in uporabi jedrskih tehnik).

Generalna konferenca je potrdila drugi štiriletni mandat dosedanjemu generalnemu direktorju Rafaelu Marianu Grossiju do decembra 2027, potrjene so bile nove članice, ki bodo zasedle mesto v Svetu Guvernerjev prihodnji dve leti. Slovenija je s tokratnim zasedanjem generalne konference tudi končala svoje dveletno delovanje v Svetu Guvernerjev.

Slovenija se je udeležila še vrste strokovnih in tehničnih sestankov, dvostranskih pogovorov in predstavitev, ki so potekali ob robu zasedanja generalne konference, med drugim: srečanja z ameriškim ministrstvom za trgovino, dveh dogodkov glede razvoja malih modularnih reaktorjev (Small modular reactors, SMR), in sicer prvega skupnega pregleda tlačnovodnega dizajna SMR s strani več držav in predstavitve dela MAAE NHSI pobude za harmonizacijo pristopov upravnega nadzora SMR, predstavitve programa MAAE za pomoč manj razvitim državam pri zdravljenju raka, razprave o trenutnem stanju jedrske varnosti in varovanja ter tveganjih v Ukrajini, sestanka nacionalnih uradnikov za zvezo Programa tehničnega sodelovanja, delovnega kosila vodstev upravnih organov, sestanka združenja evropskih upravnih organov WENRA (Western European Nuclear Regulators Association) in predstavitve obnove in razgradnje jedrske elektrarne Fukušima.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.b Predstavitve ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /

Kratka obrazložitev: /

8. Predstavitve sodelovanja z združenji občin: /

9. Predstavitve sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
---	----

Gradivo ni take narave, ki bi zahtevala poprejšnjo objavo in javno razpravo

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
---	----

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
---	----

v funkciji ministra za naravne vire in prostor
mag. Alenka Bratušek
MINISTRICA ZA INFRASTRUKTURO

**POROČILO O DELU DELEGACIJE REPUBLIKE SLOVENIJE NA 67. ZASEDANJU
GENERALNE KONFERENCE MEDNARODNE AGENCIJE ZA ATOMSKO ENERGIJO
Dunaj, 25. 9. – 29. 9. 2023**

1 Splošno

Generalna konferenca Mednarodne agencije za atomsko energijo se sestaja redno vsako leto in predstavlja najvišji organ odločanja agencije. Letošnje 67. zasedanje je potekalo na sedežu MAAE na Dunaju od 25. do 29. septembra. Večino točk dnevnega reda je predhodno obravnaval svet guvernerjev, ki ga sestavlja 35 držav članic. Delo je potekalo na plenarnem zasedanju in sestankih t. i. Odbora vseh, vzporedno z zasedanjem pa so se kot vsako leto zvrstili še številni strokovni stranski dogodki.

2 Plenarno zasedanje

Za predsednico konference je bila soglasno izvoljena veleposlanica Tajске Vilawan Mangklatanakul. Prve tri dni zasedanja je potekala splošna razprava z govori predstavnikov držav članic. Vodja slovenske delegacije, ministrica za zunanje in evropske zadeve Tanja Fajon je v izjavi potrdila zavezanost države multilateralizmu, pomembnemu delu MAAE in njenega generalnega direktorja, obsodila rusko agresijo nad Ukrajino predvsem v luči nevarnosti zagotavljanja in vzdrževanja jedrske varnosti ter varovanja civilnih jedrskih objektov; in pozvala Iran k spoštovanju obveznosti in sodelovanju z MAAE.

Za razliko od preteklih let, ko je bila zaradi nesreče v Fukušimi uporaba jedrske energije v zatonu, je bilo tokrat večje število držav, ki so poudarile pomen uporabe jedrske energije v kontekstu zagotavljanja energetske preskrbe in zmanjšanja uporabe fosilnih goriv ter ogljičnega odtisa. Nekaj držav, med njimi Madžarska in Poljska, je konkretno napovedalo izgradnjo novih jedrskih elektrarn. Kitajska je na splošni razpravi problematizirala izgradnjo avstralskih podmornic na jedrski pogon (partnerstvo AUKUS). Zanj je bila vprašljiva vloga in strokovna usposobljenost MAAE v tem procesu, problematičen naj bi bil tudi prenos visoko obogatene jedrske goriva iz ZDA v Avstralijo.

Poleg že tradicionalnih vsebin in problematik kot so Izraelske jedrske zmogljivosti, izvajanje varovanja jedrskih snovi na Bližnjem Vzhodu (Safeguards in the Middle East) in stanje v DLRK, je bilo tokrat zasedanje osredotočeno na razmere v Ukrajini, Iranski jedrski program in AUKUS. Države članice so prav tako razpravljale o statusu Palestine v MAAE. **Resolucijo o Statusu Palestine v MAAE** je vložila Arabska liga. Resolucija je bila na plenarnem delu izglasovana z 91 glasovi podpore, sta pa proti sprejemu poleg Izraela, ZDA, Kanade glasovali tudi Madžarska in Češka. EU na glasovanju ni bila enotna; večina članic, vključno s Slovenijo, je glasovala za resolucijo, nekaj članic pa se je tudi vzdržalo. Sama sprejeta resolucija ne prinaša velikih sprememb, saj ima Palestina še vedno status opazovalke. Resolucija nalaga, da se v vseh dokumentih MAAE dosledno uporablja naziv "State of Palestine", prav tako bo imela Palestina možnost podajati izjave, vlagati predloge in pojasnjevati stališča, vendar samo v imenu skupine držav (npr. Arabske lige).

Kljub močnemu nasprotovanju Rusije je bila prvič po začetku vojne izglasovana **resolucija o jedrski varnosti, varovanju in nadzornih mehanizmih v Ukrajini**. S to resolucijo so članice potrdile mandat in pristojnosti MAAE v Ukrajini, predvsem poročanje o varnostnem stanju največje evropske jedrske elektrarne, ki jo je zavzela in z njo upravlja Rusija. Rusija je vložila predloge oz. spremembe, ki so se predvsem nanašale na vprašanje zagotavljanja jedrske varnosti in varovanja v civilnih jedrskih obratih v Ukrajini. Rusija je skupaj z Iranom, Kitajsko, Kubo, Sirijo, Venezuelo in Belorusijo nasprotovala sprejetju resolucije, ki so jo pripravile Kanada, Finska in Kostarika. Resolucija, ki je v glavnem povzemala določila, že sprejeta na predhodnih zasedanjih Sveta Guvernerjev, je bila na koncu izglasovana z 69 glasovi. Je pa Rusiji uspelo, da se je kar 33 držav vzdržalo pri glasovanju. S sprejemom resolucije o Ukrajini in tudi resolucije glede jedrskega varovanja so ponovno potrdila načela in določila, ki se nanašajo na zagotavljanje jedrske varnosti in varovanja civilnih jedrskih objektov in jedrskega materiala v primeru oboroženih spopadov.

Vzporedno s plenarnim zasedanjem je potekalo usklajevanje in potrjevanje **tehničnih resolucij** (resolucije s področja jedrske in sevalne varnosti, jedrskega varovanja, varovanja jedrskih snovi, tehničnega sodelovanja, okrepitve dejavnosti MAAE v jedrski znanosti, tehnologiji in uporabi jedrskih tehnik). Kljub intenzivnemu neformalnemu usklajevalnemu procesu, ki je potekal tedne pred samim zasedanjem generalne konference, je tako kot že v preteklih letih, Iran vlagal številne za veliko večino nesprejemljive predloge in s tem je zavlačeval celoten proces zasedanja. Je pa Iran s svojimi predlogi ostal osamljen in brez podpore držav iz skupine G77. Slovenija je tako kot v preteklih letih ko-sponsorirala vse tehnične resolucije. Kljub številnim Iranskim predlogom na številne tehnične resolucije, so bile le-te na koncu vse potrjene s konsenzom. Poleg tehničnih resolucij je tako kot v preteklosti Slovenija tudi ko-sponsorirala **resolucijo glede DLRK**, ki je bila prav tako sprejeta soglasno.

Generalna konferenca je tudi formalno potrdila drugi štiriletni mandat dosedanjemu generalnemu direktorju Rafaelu Marianu Grossiju do decembra 2027.

Prav tako je na letošnjem zasedanju prišlo do **oživitve problematike držav, ki ne pripadajo nobeni regionalni skupini** in zato tudi ne morejo biti izvoljene v Svet Guvernerjev. Kazahstan je v zvezi s to problematiko vložil resolucijo, za katero je na koncu glasovalo 99 držav. Resoluciji sta nasprotovala samo Iran in Sirija, ker ta problematika zadeva tudi Izrael. Slovenija (stalno predstavništvo na Dunaju, MDU) je bila v zadnjih dveh letih močno vpeta v to problematiko, pred zasedanjem je predsedovala tudi skupini prijateljstva držav brez članstva v regionalnih skupinah. Številne države so v svojih govorih pozdravile napore Slovenije v tem procesu.

Na generalni konferenci so bile potrjene **novе članice**, ki bodo zasedle mesto v **Svetu Guvernerjev** prihodnji dve leti (Ekvador, Paragvaj, Nizozemska, Španija, Bangladeš in Indonezija). Za razliko od ostalih regionalnih skupin, ki so imele usklajene članice, je bilo treba glasovati med tremi članicami (Ukrajino, Armenijo in Azerbajdžanom) iz vzhodnoevropske skupine. Na koncu sta bili izglasovani Ukrajina in Armenija.

Slovenija je s tokratnim zasedanjem generalne konference tudi končala svoje dveletno delovanje v Svetu Guvernerjev. Upoštevač vpetost Slovenije v delovanje MAAE bi bilo smotno, da se kmalu sprejme odločitev glede ponovnega članstva v svetu guvernerjev. V izogib ponovni neenotnosti v vzhodnoevropski regionalni skupini, znotraj katere deluje Slovenija, bi bila zgodnja, vsaj načelna najava, koristna. Upoštevač rotacijo znotraj regionalne skupine bi bilo primerno, če bi Slovenija ponovno kandidirala za mandat 2029/2030.

3 Strokovni stranski dogodki

Ob robu zasedanja generalne konference so potekali še številni strokovni in tehnični sestanki, dvostranski pogovori in predstavitve, ki so se jih udeležili predstavniki Uprave za jedrsko varnost (URSJV). Vsebine izbranih dogodkov so predstavljene v nadaljevanju.

Na pobudo ameriške strani potekalo **srečanje z ameriškim ministrstvom za trgovino** in njihovimi gospodarskimi predstavniki s področja jedrske tehnologije. Srečanje je bilo namenjeno predvsem predstavitvi načrtov Slovenije pri zagotavljanju energetske oskrbe s pomočjo jedrske energije. Slovenska stran je predstavila energetske potrebe ter načrte in časovnico glede sprejemanja odločitve za izgradnjo nove jedrske elektrarne. Upoštevač energetske potrebe, geografske razmere, potrebe po zmanjšanju odvisnosti od fosilnih goriv ter zagotavljanju energetske neodvisnosti jedrska energija predstavlja konkretno opcijo. Ameriška stran je pokazala velik interes po sodelovanju, upoštevač sodelovanje, ki že poteka v zvezi z obstoječo jedrsko elektrarno.

Prav tako se je URSJV udeležila razprave po zaključeni prvi fazi skupnega preliminarnega **pregleda tlačnovodnega dizajna (PWR) malih modularnih reaktorjev** NUWARD, ki so jo organizirali francoski, češki in finski upravni organ. Pri tem skupnem projektu ostaja cilj harmonizirati različne pristope in zahteve v posameznih državah, da bi bilo možno zanj povsod učinkovito pridobiti potrebna

dovoljenja. S pristopom »od spodaj navzgor« poskušajo celovito zajeti vse varnostne vidike omenjene tehnologije. Potrebna bo tudi dobra usposobljenost tehničnih podpornih organizacij. Pri pregledu so primerjali sam dizajn reaktorjev z upravnimi zahtevami iz različnih držav, NUWARD pa bo v tej smeri lahko prilagodil nekatere tehnične elemente, kot so požarna varnost ali dozne obremenitve, kar kasneje skoraj ne bo mogoče. Poleg izpolnjevanja zahtev MAAE so težave še v velikih primerih razlike med posameznimi državami ter tudi pri interpretaciji posameznih zahtev MAAE ali WENRA. V drugi fazi se bo projekt razširil, sodelovali bodo tudi poljski, švedski in nizozemski upravni organ, s ciljem opraviti holistični varnostni pregled omenjenega dizajna, kar bi bilo komplementarno pobudi MAAE NHSI. Izpostavili so področja projektnih osnov, pasivnega hlajenja in verjetnostnih varnostnih analiz, zaenkrat še niso pokrivali področja jedrskega varovanja SMR.

Na predstavitvi **programa MAAE »Rays of Hope: Cancer Care for All«** je bil predstavljen napredek pro izvajanju načrtovanih aktivnosti. Program omogoča slabo razvitim državam izboljšanje dostopa do ustreznih terapij in sodobnih metod zdravljenja raka. Večinoma se financira z donacijami. Za status regijskega podpornega centra kandidira tudi Onkološki inštitut Ljubljana. Na dogodku so bile podpisane pogodbe s petimi že izbranimi podpornimi centri iz azijske in severnoafriške regije (Alžirija, Maroko, Jordanija, Pakistan, Turčija). Pomoč se je že začela izvajati v nekaterih afriških in latinskoameriških državah, npr. Malavi in Dominikanska republika gradita nova zdravstvena oz. terapevtska centra, Kenija posodablja obstoječo infrastrukturo. MAAE pomaga tudi pri zagotavljanju ustreznega varstva pred sevanji v državah prejemnicah.

Pobuda generalnega direktorja MAAE z nazivom **NHSI (Nuclear Harmonization & Standardization Initiative)** je začela delovati leta 2022. Njen prvi cilj je harmonizacija pristopov upravnega nadzora nad SMR. Za ta namen so ustanovili delovne skupine za zbiranje in deljenje informacij, za vzpostavitev multinacionalnega postopka pred pridobivanjem dovoljenj, ki bi preprečil podvojitve z upravnimi postopki na nacionalni ravni, ter za pregled trenutnih postopkov in obstoječega dela upravnih organov v posameznih državah. Drugi cilj pobude bodo standardizirani industrijski postopki za SMR. Ustanovljene so bile delovne skupine za harmonizacijo potreb uporabnikov oz. bodočih operaterjev, za oblikovanje skupnih pristopov glede standardov in predpisov za vsa potrebna področja, za vzpostavitev skupnega mehanizma oz. baze podatkov za validacijo programskih kod in za pospešitev vzpostavljanja potrebne infrastrukture v državah. Delo vseh naštetih skupin je v začetnih fazah, večina vsebinskih nalog se začne v letu 2024. Končni cilj pobude je oblikovati tehnične dokumente s priporočili. Poleg vidikov jedrske varnosti bo pomembno v prihodnje pokriti tudi področja varovanja, kjer se v povezavi s SMR odpira kar nekaj vprašanj. K pobudi se želijo priključiti tudi nove države, posebej je bila izpostavljena Gana.

Na pobudo direktorja ukrajinskega upravnega organa so predstavniki Evropske komisije ter predstojniki upravnih organov ZDA, Kanade, Norveške in Velike Britanije podali svoje videnje o **trenutnem stanju jedrske varnosti in varovanja ter o trenutnih tveganjih v Ukrajini** ter pretekle aktivnosti zagotavljanja pomoči tej državi. Predvsem so se osredotočili na izzive upravnega nadzora in implementacije sporazuma na področju varovanja jedrskih materialov med Ukrajino in MAAE. Omenjene so bile številne resolucije na Svetu guvernerjev MAAE in Generalni skupščini OZN. Potrebno je bilo zagotoviti veliko resursov za številne misije MAAE, ki so se zvrstile od septembra 2022. V Ukrajini je bilo do sedaj 136 strokovnjakov MAAE, v Zaporizju in v ostalih jedrskih elektrarnah. MAAE je dobavila tudi veliko opreme, na primer 20 dizel agregatov za zagotovitev končnega ponora toplote oziroma za primer izgube zunanjega napajanja elektrarn. Ukrajina pa je večkrat poudarila, da se kljub misijam stanje bistveno ne izboljšuje in so še vedno kršene številne mednarodne konvencije (o jedrski varnosti, zgodnjem obveščanju, fizičnem varovanju). Ponovno so bile omenjene številne zaustavitve elektrarn zaradi izstrelkov, neustrezno vzdrževanje jedrskih elektrarn zaradi nekvalificiranega osebja, tudi operaterjev v komandni sobi, preprečevanje komunikacije z upravnim organom in uničenje številnih stikališč. Treba je zagotoviti varnost tudi številnih drugih objektov, kot so odlagališča za radioaktivne odpadke, veliko jih je tudi v izključitvenem območju. Omenjeno je bilo tudi zagotavljanje pomoči s strani Evropske komisije na

vseh omenjenih področjih, kjer je komisija posebej poudarila, da je treba že sedaj razmišljati o potrebnih prihodnjih ukrepih za zagotovitev jedrske varnosti tudi v ostalih objektih poleg elektrarn.

Na **sestanku nacionalnih uradnikov za zvezo** (National Liaison Officers) **Programa tehničnega sodelovanja** (Technical Cooperation Programme, TC) je ekipa MAAE najprej predstavila poročilo o izvajanju trenutnega dvoletnega cikla tehnične pomoči: izvaja se 178 državnih in 37 regionalnih projektov, proračun za dve leti je 33,4 milijonov evrov. Najbolj pokrita so področja zdravja in jedrske varnosti. Sledil je pregled novega cikla pomoči (2024-2025), v katerega se bo podaljšalo izvajanje 13 obstoječih regionalnih projektov, pridruži pa se jim 10 novih. Proračun bo približno 35 milijonov evrov, program novega cikla pa bo uradno potrdil Svet guvernerjev na novembrskem sestanku. Med medregijskimi projekti v 2024 bo zanimiv projekt za pomoč državam, ki na novo vzpostavljajo ali širijo svoje jedrske programe. Slovenija aktivno sodeluje v TC programu tako kot prejemnica kot tudi izvajalka pomoči. Predstavljeno je bilo še delo MAAE v zvezi s preprečevanjem oziroma prilagajanjem na podnebne spremembe, ki ne obsega samo promocije jedrske energije kot brezogljicne, temveč se ukvarja tudi z uporabo jedrskih tehnologij za analize in mehanizme prilagajanja podnebnim spremembam, npr. meritve toplogrednih plinov, acidifikacije oceanov, uporaba v kmetijstvu in preučevanju sprememb vodnih virov.

Predstavniki upravnih organov Češke, Slovaške, Madžarske, Finske in Slovenije so se srečali na tradicionalnem kvadrilateralnem oziroma sedaj multilateralnem **delovnem kosilu** z namenom izmenjave novih informacij o dogodkih, razvoju ter novih upravnih in mednarodnih aktivnosti od zadnjega rednega kvadrilateralnega sestanka, ki je letos potekal na Slovaškem. Prvič se je srečanju pridružila tudi delegacija Poljske. Največ razprave je bilo namenjene pripravi nove zakonodaje in posodobitvam upravnega okvira v posameznih državah (npr. postopki izdajanja dovoljenj za nove jedrske elektrarne, sprejemanje novih pravilnikov, pristopi k nadzoru varnostno pomembnih sistemov, struktur in komponent v jedrskih objektih na podlagi ocene tveganj, uporaba stopenjskega pristopa pri predpisih in postopkih pridobivanja dovoljenj za novogradnje, podaljšanje življenjske dobe jedrskih elektrarn), pa tudi razvoju državnih jedrskih programov v državah.

Slovenija je poročala še o avgustovskih katastrofalnih poplavah, ko je zaradi velikega pretoka in visokega nivoja reke Save, jedrska elektrarna Krško razglasila nenormalni dogodek, a je vsekoli varno in stabilno obratovala na moči. Omenjen je bil tudi postopek sprejema novih resolucij o sevalni in jedrski varnosti ter ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom. Pomembni poudarki nadaljnje razprave več govornikov so bili, da se je v zadnjem času tudi s postopnim uvajanjem novih inovativnih tehnologij veliko spremenilo in treba bo razmisliti o nadaljnjem razvoju skupnih referenčnih ravni in sprejetju le-teh v posameznih državah, kar je nenehen proces, ki zahteva zelo veliko resursov. Potrebno je ustvariti konkurenčne pogoje v vseh državah in harmonizirati zahteve s poudarkom na ustreznih predpisih za nove.

URSJV se je udeležila predstavitve na temo **obnove in razgradnje jedrske elektrarne Fukušima**. Japonska delegacija na ministrskem nivoju je predstavila trenutno stanje, najprej glede gospodarskega okrevanja območja, kjer so pri različnih področjih industrije izpostavili robotiko, drone in proizvodnjo zelenega vodika. Gradijo različne objekte, pristanišča, šole, stadione, prikazali so tudi kronološki pregled novogradenj v okolici. Pomembna je oživetev okoliških krajev in zagotovitev večjega števila novih delovnih mest. V prihodnosti bo najpomembnejši razvoj inovativnih tehnologij, računajo tudi na večjo podporo drugih držav. Posebej so izpostavili projekt izpuščanja kontaminirane vode (Advanced Liquid Processing System, ALPS), kjer se je količina zmanjšala že na tretjino. Projekt je tako ključen za samo razgradnjo, pred kratkim je bil tudi podpisan sporazum med Japonsko in MAAE glede monitoringa izpustov v oceansko vodo kilometer od obale. Izpusti tritija pa naj bi bili veliko pod upravnimi omejitvami in posebej nadzorovani s strani oblasti ter upravnega organa. V reaktorskih zgradbah s pomočjo robotskih preiskav poizkušajo analizirati potek same nesreče v Fukušimi. V ta namen so tudi izolirali reaktorske posode, pomembno pa je tudi preprečiti vnos vodika v zadrževalni hram. Podrobneje so predstavili tudi aktivnosti odstranjevanja ostankov goriva z različnimi metodami, kar pa je oteženo zaradi kontaminacije in sevanja v zadrževalnem hramu in

nedostopnih površin. Ob številnih aktivnostih ravnanja z radioaktivnimi odpadki, tudi predelavi, predvidevajo izgradnjo začasnega odlagališča v naslednjem letu. Izpostavili so še izvedene pregledovalne misije in aktivnosti MAAE od leta 2011 dalje.

Na **sestanku združenja zahodnoevropskih upravnih organov (WENRA)**, so potekala nadaljnja usklajevanja osnutka nove strategije združenja. Predstojniki evropskih upravnih organov za jedrsko varnost so razpravljali predvsem o novih izzivih na področju jedrske varnosti v Evropi, kako naj bodo ti naslovljeni kot glavni cilji nove strategije združenja, o aktivnostih, povezanih s sledenjem tem ciljem, pa tudi o prihodnjih metodah dela združenja in njegovi prihodnji strukturi. Obravnavana je bila še nove verzija opredelitve področij delovanja WENRA (t. i. Terms of Reference) ter soglasno sprejeta prošnja upravnega organa Poljske (Państwowa Agencja Atomistyki) za pridobitev polnopravnega članstva v združenju.